

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

A. Να μεταφράσετε τα παρακάτω αποσπάσματα:

Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque te aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidi? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit: « intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique?

Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium. Cui secreto Porcia « non est hoc » inquit « temerarium factum meum, sed certissimum indicium amoris mei erga te tale consilium molientem: experiri enim volui, quam aequo animo me ferro essem interemtura, si tibi consilium non ex sententia cessisset ».

(Μονάδες 40)

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται για κάθε μία από τις παρακάτω συνεκφορές:

hanc terram: γενική πληθυντικού

illa moenia: γενική πληθυντικού

tale consilium: αφαιρετική ενικού

factum meum: αιτιατική πληθυντικού

certissimum indicium: δοτική πληθυντικού

amoris mei: κλητική ενικού

(Μονάδες 9)

β. **molientem:** να γράψετε όλους τους ονοματικούς ρηματικούς τύπους

(Μονάδες 6)

2.α. **minaci, temerarium:** να γράψετε τα παραθετικά των επιθέτων στην πτώση, το γένος και τον αριθμό που βρίσκονται καθώς και τα παραθετικά των επιρρημάτων που σχηματίζονται από τα επίθετα.

(Μονάδες 5)

β. Να γράψετε για το κάθε ένα από τα παρακάτω ρήματα τους τύπους που σας ζητούνται. Όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη σας το υποκείμενο του ρήματος.

populari: τρίτο πληθυντικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα

aluit: δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής μέλλοντα ενεργητικής φωνής

ingredienti: δεύτερο ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού

cecidit: τρίτο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού ενεργητικής φωνής

perveneras: δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής

praeripuisset: πρώτο πληθυντικό πρόσωπο ενεστώτα υποτακτικής παθητικής φωνής

interemptura essem: πρώτο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα στη συζυγία που βρίσκεται

experiri: τρίτο ενικό πρόσωπο υποτακτικής μέλλοντα

volui: δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού

cessisset: τρίτο πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα παθητικής φωνής

(Μονάδες 10)

3.α. «Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque

aluit?»: να μεταφέρετε την περίοδο στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τη φράση:

Mater filium suum interrogavit...

(Μονάδες 9)

β. ingredi: να αναλύσετε τη μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

(Μονάδες 6)

4.α. ...ad eam obiurgandam ...: να αναγνωρίσετε συντακτικά τη φράση και να τη μετατρέψετε σε δευτερεύουσα τελική πρόταση.

(Μονάδες 6)

β. «experiri enim volui, quam aequo animo me ferro essem interemptura, si tibi consilium non ex sententia cessisset»: να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου που υπάρχει στην περίοδο.

(Μονάδες 9)

Α Π Α Ν Τ Η Σ Ε Ι Σ

Α . Μ ε τ ά φ ρ α σ η

Πώς μπόρεσες να ερημώσεις αυτήν τη χώρα που σε γέννησε και σε ανάθρεψε; Δε σου πέρασε η οργή τη στιγμή που πατούσες τα σύνορα της πατρίδας σου; Παρόλο που είχες φτάσει με τόσο εχθρική κι απειλητική διάθεση γιατί, σαν είδες τη Ρώμη, δεν πέρασε αυτή η ιδέα από το μυαλό σου: «Μέσα σε εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι μου και οι θεοί μου, η μάνα, η γυναίκα και τα παιδιά μου»;

Έπειτα ο Βρούτος που οι υπηρέτριες τον κάλεσαν στην κρεβατοκάμαρά (της) με κραυγές, ήρθε για να τη μαλώσει επειδή τάχα είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα. Τότε η Πορκία του είπε κρυφά: «Αυτό (που έκανα) δεν είναι μια ασυλλόγιστη πράξη μου αλλά μια ξεκάθαρη απόδειξη της αγάπης μου για σένα που ετοιμάζεις τέτοιο σχέδιο. Θέλησα δηλαδή να δοκιμάσω με πόση ηρεμία θα σκοτωνόμουν με το ξίφος, αν το σχέδιό σου δεν είχε αίσια έκβαση».

Β . Π α ρ α τ η ρ ή σ ε ι ς

1.α.

harum terrarum

illorum moenium

tali consilio

facta mea

certissimis indiciiis

amor mi & amor meus

β.

Μετοχή Ενεστώτα: **moliens – moliens - moliens**

Μετοχή Μέλλοντα: **moliturus – molitura - moliturum**

Μετοχή Παρακειμένου: **molitus – molita - molitum**

Απαρέμφατο Ενεστώτα: **moliri**

Απαρέμφατο Μέλλοντα: **moliturum –am –um & molituros –as –a esse**

Απαρέμφατο Παρακειμένου: **molitum –am –um & molitos –as –a esse**

Απαρέμφατο Συντελεσμένου Μέλλοντα: **molitum –am –um & molitos –as –a fore**

Σουπίνο: **molitum, molitu**

Γερούνηδιο: **moliendi – moliendo – moliendum - moliendo**

Γερονδιακό: **moliendus – molienda – moliendum**

2.α.

ΘΕΤΙΚΟΣ
minaci
temerarium
minaciter
temerarie

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ
minaciore
magis temerarium
minacius
magis temerarie

ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
minacissimo
maxime temerarium
minacissime
maxime temerarie

β.

populati erunt
aliturae & alturae sitis
ingredereris & ingrederere
caderent
pervenite
preripiamur
interempturae simus
expertura sit
velletis
ceduntor

3.α.

Mater filium suum interrogavit qui potuisset populari hanc terram, quae illum genuisset atque aluisset.

β.

i) Non tibi, dum ingrederis fines patriae, ira cecidit?

ii) Non tibi, cum ingredereris fines patriae, ira cecidit?

Η μετοχή **“ingredienti”** είναι χρονική μετοχή και άρα θα την αναλύσουμε σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση. Επειδή είναι μετοχή ενεστώτα, δηλώνει το σύγχρονο. Συνεπώς και η δευτερεύουσα πρόταση που θα δημιουργήσουμε θα πρέπει να δηλώνει το σύγχρονο. Έχουμε λοιπόν δύο επιλογές. Η πρώτη είναι να χρησιμοποιήσουμε τον χρονικό σύνδεσμο **“dum”** στην εισαγωγή και οριστική ενεστώτα **“ingrederis”**, στην εκφορά. Έτσι δηλώνουμε μια συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει και κάποια άλλη. Η δεύτερη είναι να χρησιμοποιήσουμε τον ιστορικό – διηγηματικό σύνδεσμο **“cum”** στην εισαγωγή και υποτακτική παρατατικού **“ingredereris”**, στην εκφορά. Χρησιμοποιούμε υποτακτική παρατατικού γιατί η εξάρτηση είναι από ρήμα ιστορικού χρόνου, το **“cecidit”** είναι παρακείμενος, και δηλώνουμε έτσι το σύγχρονο στο παρελθόν.

4.α.

ad obiurgandam: υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη, εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα **venit**

eam: υποκείμενο στο γερουνδιακό **obiurgandam**

Ο σκοπός με τελική πρόταση θα δηλωθεί ως εξής: **...ut eam obiurgaret...**

Δημιουργούμε μια τελική πρόταση που εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο **“ut”** γιατί είναι καταφατική και εκφέρεται με υποτακτική **“obiurgaret”**, όπως όλες οι τελικές προτάσεις γιατί ο σκοπός στη Λατινική θεωρείται υποκειμενική κατάσταση, χρόνου Παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου, το **“venit”** είναι παρακείμενος. Ισχύει ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων.

β. Ο υποθετικός λόγος που βρίσκεται στην περίοδο είναι ο εξής:

Υπόθεση: **si tibi consilium non ex sententia cessisset**

Απόδοση: **quam aequo animo me ferro animo essem interemptura**

Παρατηρούμε ότι η απόδοση του υποθετικού μας λόγου είναι μια δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση. Συνεπώς ο υποθετικός μας λόγος είναι εξαρτημένος. Η εξάρτηση είναι από την κύρια πρόταση **“experiri enim volui”**. Για να αναγνωρίσουμε το είδος του υποθετικού λόγου πρέπει πρώτα να τον μεταφέρουμε στον ευθύ λόγο. Η απόδοση, που είναι υποτακτική Παρατατικού της Ενεργητικής Περιφραστικής Συζυγίας **“interemptura essem”**, θα γίνει μια ευθεία ερώτηση και θα την εκφράσουμε είτε με οριστική Μέλλοντα είτε με οριστική Ενεστώτα της Ενεργητικής Περιφραστικής Συζυγίας. Η υπόθεση, που εκφέρεται με υποτακτική Υπερσυντελικού **“cessisset”**, θα μετατραπεί στον ευθύ λόγο σε οριστική Υπερσυντελικού ή Συντελεσμένου Μέλλοντα. Εμείς θα επιλέξουμε την οριστική του Συντελεσμένου Μέλλοντα καθοδηγούμενοι από την απόδοσή μας που βρίσκεται σε μελλοντικό χρόνο. Έτσι ο υποθετικός λόγος θα γίνει ως εξής:

Υπόθεση: **si tibi consilium non ex sententia cesserit**

Απόδοση: **quam aequo animo me ferro interimam ή interemptura sum?**

Με βάση αυτά τα δεδομένα πλέον έχουμε έναν υποθετικό λόγο που ανήκει στο πρώτο είδος και δηλώνει Ανοιχτή Υπόθεση στο μέλλον.

Επιμέλεια: Πετρομελίδης Βασίλης, Σαββίδου Ιουλίττα, Χατζηιωανίδου Ντίνα